

*CERI je koalícia
mimovládnych organizácií
a výskumných inštitúcií
pracujúcich pre spoločnú
víziu ochrany a udržateľného
rozvoja Karpát.*

Foto: B. a C. Promberger

Newsletter

Vydáva CERI pre tých, čo majú obavy a chcú konať.

Budovanie Karpatskej ekologickej siete

horúca téma

Posilnenie kapacity Iniciatívy karpatského ekoregiónu (CERI) podporovať implementáciu Karpatského dohovoru

Anna Guttová (lokálny projektový manažér) a Henk Zingstra (medzinárodný projektový manažér)

Karpaty sa vyznačujú zložitou geologickou stavbou, veľkolepou scenériou, rozľahlými plochami lesov a lúk a bohatstvom biologickej rozmanitosti, ktorá v Európe nemá obdobu.

Jedným z významných prvkov tejto pestrosti sú rozsiahle trávno-bylinné porasty a lúky, ktoré od 15. storočia vznikali kľčovaním lesov vo vyšších polohách s cieľom získať pasienky pre ovce.

Sekretariát CERI

CERI – Iniciatíva karpatského ekoregiónu
Podunajská 24, 821 06 Bratislava
Slovensko
Tel./fax: +421 2 455 240 19,
+421 2 456 402 01
E-mail: ceri@changenet.sk

Členovia správnej rady CERI

ČESKÁ REPUBLIKA

Nadace Partnerství
Tomáš Růžička
Údolní 33, CZ-602 00 Brno
Tel.: (+420) 542422771
Fax: (+420) 542422777
E-mail: tomas.ruzicka@ecn.cz
Web: www.nadacepartnerstvi.cz
Právna forma: MVO

MAĎARSKO

Central and East European Working
Group for the Enhancement of
Biodiversity – CEEWEB
Andras Krolopp
Kuruclesi ut 11/A, 1025 Budapest
Tel.: (+63) 1 398 01 35
Fax: (+63) 1 398 01 36
E-mail: office@ceeweb.org,
krolopp@ceeweb.org
Web: www.ceeweb.org
Právna forma: MVO

POJSKO

Polish Environmental Partnership
Foundation – Fundacja Partnerstwo
dla Srodowiska
Rafał Serafin, Bracka 6/6
31-005 Krakow
Tel.: (+48) 12 422 5088
Fax: (+48) 12 429 4725
E-mail: serafin@epce.org.pl
Web: www.epce.org.pl
Právna forma: MVO

RUMUNSKO

Transilvania University of Brasov
Faculty of Silviculture and Forest
Engineering
Dr. Ioan Vasile Abrudan
1, Sirul Beethoven, 2200 Brasov
Tel.: (+40) 268 47 68 08
Fax: (+40) 268 47 68 08
E-mail: abrudan@unitbv.ro
Web: www.unitbv.ro/silvic
Právna forma: akademická inštitúcia

Pokračovanie na strane 3

Foto: B. a C. Promberger

Politické, sociálne a ekonomické zmeny po roku 1991 priniesli rôzne nové faktory ohrozujúce rozmanitosť krajiny a bioty Karpát. Patria k nim reštitúcie pôdy pôvodnými majiteľmi, zmeny v poľnohospodárstve zahŕňajúce opúšťanie pozemkov na jednej strane a intenzifikáciu hospodárenia na druhej strane, intenzifikáciu lesného hospodárstva a nekontrolovaný rozvoj cestovného ruchu.

S rozšírením EÚ v roku 2004 sa objavil nový rizikový faktor – vytvorenie nových hraníc deliacich Karpaty politicky a ekologicky na dve časti a znemožňujúci koordinovaný cezhraničný manažment jedinečnej karpatskej biodiverzity.

Dlhodobú ochranu a manažment prírodných zdrojov Karpát udržateľným spôsobom nemôžu dosiahnuť jednotlivé krajiny samostatne. Vyžaduje si to cezhraničnú spoluprácu. Táto spolupráca pri ochrane a udržateľnom rozvoji Karpát je tiež veľmi dôležitá v kontexte procesu „Environment for Europe“.

S týmto vedomím spojili svoje sily Wageningen International (Holandsko), CERI, WWF-DCP (Rakúsko), Bio/consult (Dánsko) a DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie (Slovensko), aby pripravili projekt s cieľom vytvoriť cezhraničnú ekologickú sieť, spájajúcu najhodnotnejšie územia z hľadiska biodiverzity v Karpatoch. Projekt schválila Holandská vláda v rámci programu BBI – Matra. Projekt sa začal realizovať v apríli 2006 a potrvá tri roky. Wageningen International je zodpovedný za celkovú realizáciu projektu a CERI za implementáciu projektu v regióne. Partnermi projektu sú: Alterra (Holandsko), DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie (Slovensko), ECNC (Holandsko), Orbicon (Dánsko), WWF-DCP (Rakúsko) a Dočasný sekretariát Karpatského dohovoru (UNEP, Rakúsko). Na základe podmienok stano-

vených holandskou vládou je projekt zameraný najmä na v čase schválenia nečlenskej krajiny EÚ v Karpatoch, teda na Ukrajinu, Rumunsko a Srbsko. Neobmedzí sa však výlučne len na tieto krajiny.

Projekt je tiež zameraný na posilnenie kapacít CERI pre podporu implementácie Karpatského dohovoru.

Navrhované výsledky zahŕňajú:

- Spoločný Informačný systém karpatskej biodiverzity
- Koncept Karpatskej ekologickej siete, vytvorený na základe analýzy existujúcich chránených území, navrhovaných území európskeho významu, chránených vtáčích území a ostatných prioritných oblastí prepojených sieťou biokoridorov, berúc do úvahy požiadavky Smernice o biotopoch a Smernice o vtácoch, Dohovoru o biologickej diverzite a Pan-európsku ekologickú sieť
- Posilnenie organizačnej štruktúry a kapacít CERI pre podporu implementácie Karpatského dohovoru a navrhovanie, realizáciu a monitorovanie udržateľného rozvoja v Karpatoch
- Zvýšenie kapacity mimovládnych organizácií na Ukrajine, v Rumunsku a Srbsku, ktoré sú zapojené do budovania ekologickej siete a implementácie príslušných smerníc a dohôd (Natura 2000, Emerald, PEEN).

Aby sa dosiahli vyššie uvedené výsledky, realizuje sa široké spektrum aktivít v úzkej spolupráci s členmi CERI v troch cieľových krajinách. Na základe výsledkov analýzy potrieb budú zorganizované školenia a pracovné stretnutia pre členov CERI. DAPHNE bude pokračovať v zdokonaľovaní existujúcej databázy, s cieľom vytvoriť Informačný systém karpatskej biodi-

verzity, ktorý bude vyžadovať významný príspevok od expertov v cieľových krajinách. Táto databáza bude využitá pri návrhu Karpatskej ekologickej siete. Prácu povedie WWF-DCP. Okrem toho bude sekretariát CERI dohliadať na aktivity zamerané na posilnenie organizačnej štruktúry a kapacity siete CERI.

Kto je kto

Projektový riadiaci tím zodpovedá za priebežné vedenie projektu a tvoria ho:

- Henk Zingstra – medzinárodný projektový manažér (henk.zingstra@wur.nl)
- Anna Guttová – lokálny projektový manažér (guttova@changenet.sk)
- Ján Šeffler – lokálny projektový riaditeľ, vedúci pracovnej skupiny pre vytvorenie Informačného systému karpatskej biodiverzity (jansef@changenet.sk)
- Karina Kitncs – vedúca pracovnej skupiny pre školenia zamerané na princípy a techniky implementácie sústavy Natura 2000, zodpovedného lesníctva a navrhovania ekologických sietí (ksk@bioconsult.dk)
- Mike Baltzer – vedúci pracovnej skupiny pre tvorbu karpatskej ekologickej siete (mbaltzer@wwfdcp.org)
- Monika Chrenková – vedúca pracovnej skupiny pre posilnenie kapacity CERI (ceri@changenet.sk)

Riadiaci výbor projektu povedie proces realizácie tak, aby zaistil, že výstupy budú prijaté príslušnými štátnymi orgánmi. Členmi riadiaceho výboru sú: Harald Egerer – Dočasný sekretariát Karpatského dohovoru, národné kontaktné osoby pre Karpatský dohovor, medzinárodný projektový manažér, lokálny projektový

riaditeľ, lokálny projektový manažér, zástupca WWF – DCP a zástupca Európskeho centra pre ochranu prírody (ECNC).

Čo sa zatiaľ dosiahlo

Ukrajina nominovala expertov do Pracovnej skupiny pre Informačný systém karpatskej biodiverzity. Vyhľadávanie expertov prebieha v Srbsku a Rumunsku. Bola navrhnutá metóda pre zber a spracovanie dát, ktorú experti pripomienkujú.

Zišli sa experti Pracovnej skupiny pre tvorbu karpatskej ekologickej siete a prediskutovali metodiku a procedúru na tvorbu ekologickej siete. Členovia CERI z karpatských krajín budú do pracovnej skupiny nominovaní potom, ako sa ujasní požadovaná expertíza.

Pripravuje sa Hodnotenie potrieb, ktoré prebehne na Valnom zhromaždení CERI v novembri 2006.

Pracovná skupina pre posilnenie kapacít CERI pracuje na identifikácii prekážok a hrozieb pre udržateľný rozvoj karpatského ekoregiónu a na tvorbe stratégie pre posilnenie udržateľného rozvoja v Karpatoch a navrhovanej roli CERI.

Projekt je otvorený všetkým doterajším alebo potenciálnym členom CERI, ktorí chcú prispieť k procesu tvorby ekologickej siete a k podpore udržateľného rozvoja Karpát.

Ďalšie informácie poskytnú:

Anna Guttová (lokálny projektový manažér) alebo Henk Zingstra (medzinárodný projektový manažér Wageningen International) alebo navštívte www.carpathes.org ■

SRBSKO

Ecolibri-Bionet
Nenad Robajac
Sindjeliceva 7, 11 000 Belgrade
Tel.: (+381) 11 344 29 75
Fax: (+381) 11 344 29 75
E-mail: nrbionet@eunet.yu
Web: www.ecolibribionet.co.yu
Právna forma: MVO

SLOVENSKO

DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie
Ján Šeffler
Podunajská 24, SK-821 06 Bratislava
Mobile: (+421) 905 982 865
Tel./fax: (+421) 245 524 019
E-mail: jansef@changenet.sk
Web: www.daphne.sk
Právna forma: MVO

UKRAJINA

Ecological Club „Carpathians“
Yaroslav Dovhanych
P.O.B. 10, Rakhiv, 90600
Zakarpatska oblast
Tel.: (+3803132) 25155
Fax: (+3803132) 21216
E-mail: ecoclub@rakhiv.ukrtel.net
Web: -
Právna forma: MVO

MEZINÁRODNÝ ČLEN

WWF Danube Carpathian Programme
– DCP
Mike Baltzer
Mariahilfer Strasse 88a/3/9
A-1090 Vienna, Austria
Tel.: (+43) 1 52454 70 -20
Fax: (+43) 1 52454 70-7
E-mail: mbaltzer@wwfdcp.org
Web: www.panda.org/dcpo
Právna forma: MVO

Foto: B. a C. Promberger

Orol skalný sa vracia do Beskýd

Od Petra Orla, Záchraná stanica pre poranených živočíchov Bartošovice,

Česká republika (csopnj@applet.cz)

Orol skalný na krmovisku v Beskydách
Foto: P. Čolas

Myšlienka vrátiť orla skalného ako hniezdny druh do Českej republiky zrela v hlavách autorov projektu „Návrat orla skalného do Moravskosliezskych Beskýd“ niekoľko desaťročí. V polovici 90-tych rokov sa

v súvislosti s týmto projektom uskutočnili prvé kroky, ako bol napríklad prieskum historických údajov o výskyte orla skalného v krajine. Koncom roku 2000 sa začalo pracovať na samotnom projekte reintrodukcie orlov skalných v Beskydách.

Orol skalný (*Aquila chrysaetos*) je v Českej republike kriticky ohrozeným druhom a taktiež sa na neho vzťahuje ochrana podľa Smernice o vtákoch. Orol skalný je nádherný majestátny vták s rozpätím krídiel okolo 2 metrov a jeho váha sa v karpatskej populácii pohybuje spravidla v rozpätí 2,5 až 4,5 kg, pričom samce sú asi o tretinu menšie ako samice. Dospelí jedinci žijú v trvalých pároch a svoje hniezda si stavajú na skalných plošinách alebo využívajú stromové hniezda. Samica zvyčajne znesie dve vajcia, ale z narodených mláďat väčšinou prežije iba jedno mláďa. Mladšie mláďa umiera kvôli „kainizmu“, pri ktorom silnejšie mláďa zabije mladšie alebo ho vytlačí k okraju hniezda, kde zomrie kvôli zime.

Tento vlajkový druh je veľmi prispôsobivý, čo sa týka koristi. V jeho potrave nájdeme žaby, slepúchy a uloví aj zvieratá až do veľkosti líšky. Orol skalný je veľmi konzervatívny druh vo vzťahu k svojmu rodisku, ku ktorému je silne viazaný. Tento fakt bol veľmi dôležitý pri realizácii projektu reintrodukcie, ktorý začal v roku 2006 vypustením mláďat a bude pokračovať nasledujúcich 5 rokov v Beskydách. Mláďatá sa

30 denné mláďa orla skalného
Foto: P. Orel

„musia“ narodiť v Beskydách a akceptovať toto miesto ako ich rodisko, musí u nich dôjsť k vstupu si Beskyd ako rodiska.

Orol skalný už nehnízi na území Českej republiky viac ako 100 rokov a hniezdna populácia bola v minulosti vytlačená človekom. A to je ďalší dôvod, prečo sme sa rozhodli uskutočniť tento projekt, je to morálne a etické hľadisko. Ďalším dôvodom je skutočnosť, že tento dravec na vrchole potravinového reťazca chýba v horskom ekosystéme Beskyd a jeho návrat môže podporiť rovnováhu vo všetkých biotopoch.

Najbližšia hniezdna populácia orla skalného je vzdialená iba 30 km na Slovensku. V máji 2006 boli zo Slovenska do Beskyd prinesené prvé 4 mláďatá. Tieto mláďatá, tri samičky „Cecilka“, „Anča“, „Babka“ a samček „David“ boli odchované – adoptované samičkou orla skalného „Dinou“, ktorá sa o ne starala a vstup človeka – chovateľa bol tak minimalizovaný. Samica Dina je v zajatí už od roku 1977, kedy bola vážne postrelená z brokovej zbrane. Ako 33 – ročná sa tak prvýkrát dočkala mláďat a starala sa o ne perfektne ako o svoje. Keď mali mláďatá 60 dní, boli prevezené zo záchranej stanice v Bartošoviciach do vypúšťacej voliéry (10×8×4m) na okraji Beskyd. Mláďatá boli po mesiaci vypustené do prírody. Teraz sú už vypustené dva a pol mesiaca, perfektne lietajú a ich strach pred človekom sa stále zväčšuje, ale sú stále prikrmované. Ich doterajší vývoj je porovnateľný s vývojom mláďat vo voľnej prírode. Všetky mláďatá majú pripevnené vysielачky a ich pohyb môže byť sledovaný 4 až 5 rokov. Okrem

toho sú tiež okružkované, majú implantovaný mikročip a všetkým boli odobrané vzorky krvi pre analýzu DNA.

Veľmi potešujúci je fakt, že sa v oblasti vypustenia už niekoľko mesiacov pohybuje divoký 2 – 3 ročný samec, ktorý je s mláďatami v kontakte. Je možné predpokladať, že práve oni sú dôvodom jeho dlhodobého pobytu v danom priestore. Táto situácia môže mať veľký význam pre ďalší vývoj projektu.

Reintrodukcia orlov skalných bude prebiehať až do roku 2010, každoročne sa vypustí 4 – 5 mláďat, darovaných pre tento účel Štátnou ochranou prírody SR. Dôležitou súčasťou projektu je aj informačná a propagačná kampaň a dúfame, že pomôže nielen ochrane orlov, ale aj ochrane veľkých šeliem a celých Beskyd a okolia.

Organizátorom projektu je mimovládna organizácia ZO Českého zväzu ochrancov prírody v Novom Jičine, ktorá prevádzkuje Záchrannú stanicu v Bartošoviciach. Projektu sa zúčastňujú: Agentúra ochrany prírody a krajiny – Správa CHKO Beskydy, Zoologická záhrada Ostrava, Lesná správa LČR Frenštát pod Radhoštěm, web server www.aktualne.cz a tiež Česká televízia Ostrava.

Realizácia projektu je možná len vďaka pochopeniu a úzkej spolupráci so slovenskými kolegami, svetovými odborníkmi na tento druh. Slovensko má detailne prepracovanú stratégiu ochrany tohto druhu. Množstvo užitočných skúseností sme tiež získali od írskych kolegov, ktorí úspešne realizujú podobný projekt od roku 2001. ■

Databáze biologické pestrosti srbských Karpát je dokončena

z regiónov

Od Jovana Angeluse, 'Ecolibri-Bionet', Srbsko

Keď má nejaký štát a jeho úrady problémy s implementáciou medzinárodných dohôd, obvykle mu ponúkne pomoc expertná mimovládna organizácia, aby mu pomohla ukončiť túto prácu. V prípade implementácie Karpatského dohovoru, ktorý Srbsko podpísalo na 5. Európskom stretnutí ministrov v Kyjeve v roku 2003, túto kľúčovú úlohu hrá Agentúra pre ochranu biodiverzity a udržateľný rozvoj Ecolibri – Bionet.

Na návrh bývalého Ministerstva ochrany životného prostredia a bez akejkoľvek expertnej analýzy bola v Srbsku do Karpát zahrnutá len veľmi malá časť národného parku Djerdap, ležiaca na pravom srbskom brehu Dunaja. Zároveň z neznámeho dôvodu nebola zahrnutá veľká časť východného Srbska, hoci toto územie okrem oblasti Stará hora patrí ku Karpatom podľa geologickej aj tektonickej stavby, čo je zrejmé z odborných geologických máp. Preto Ecolibri – Bionet oslovil profesora Dušana Gavrilovića, D.Sc. a jeho kolegov, aby vytvorili vedeckú expertízu hodnotiacu skutočné hranice srbských Karpát.

Expertíza potvrdila to, čo naši geografi a geológovia už vedeli: skutočná hranica Karpát v Srbsku zahŕňa územie približne desaťkrát väčšie ako to, ktoré vymedzili vládni experti pre začlenenie do dohovoru.

Možno pod vplyvom vyššie uvedeného výskumu vyhlásilo nedávno Ministerstvo pre vedu a ochranu životného prostredia Srbskej Republiky ako súčasť prípravy ratifikácie Karpatského dohovoru verejnú súťaž pre definovanie hraníc srbských Karpát.

Toto bol prvý dôležitý krok Srbska smerom k Iniciatíve karpatského ekoregiónu (CERI). Slovenská vláda a kanadská nadácia CIDA podporili a pomohli s prvým karpatským projektom v Srbsku nazvaným „Podpora a rozvoj kapacít pre implementáciu Ramsarského a Karpatského dohovoru v Srbsku“.

Vďaka tejto podpore, expertnej pomoci DAPHNE – Inštitútu pre aplikovanú ekológiu z Bratislavy a srbských biológov zostavila Agentúra Ecolibri – Bionet v priebehu dvoch rokov prvú modernú databázu biodiverzity srbských Karpát.

Databáza obsahuje informácie o právnom rámci ochrany životného prostredia, typoch biotopov, vegetácii, rastlinných druhoch, hlavných skupinách živočíchov, lesnom hospodárstve, rozvoji poľnohospodárstva, o potenciáloch pre rozvoj poľovníctva a rybárstva, o existujúcich kapacitách pre rozvoj turistiky a rekreácie, o vodnom hospodárstve, priemyselnej a dopravnej infraštruktúre a množstvo máp.

Potom ako bola databáza preverená a zhodnotená podľa medzinárodne prijatého postupu, tento informačný systém srbských Karpát sa stal integrálnou súčasťou spoločnej databázy krajín CERI, ktorá sa nachádza v DAPHNE – Inštitúte pre aplikovanú ekológiu v Bratislave. Týmto spôsobom začalo Srbsko formálne naplňovať Karpatský dohovor a prispelo k európskemu úsiliu o ochranu biologickej a kultúrnej diverzity Karpát.

Výsledky projektu získali národné a medzinárodné uznanie od všetkých účastníkov záverečného workshopu k projektu „Podpora a rozvoj kapacít pre implementáciu Ramsarského a Karpatského dohovoru v Srbsku“ (19.9.2006, Belehrad). ■

Foto: B. a C. Promberger

Konzultácie „Budúcnosť Karpát“, Jelešnia

Koalícia Zelené Karpaty – Polsko

z regiónov

Od Moniky Ochwatovej, Ekopsychology Association, Polsko - koordinátorky polskej časti projektu ANPED pre podporu zapojenia verejnosti pri implementácii Karpatského dohovoru.

Poľské organizácie boli zapojené do procesu zakladania Iniciatívy karpatského ekoregiónu už od jeho začiatku. Od deväťdesiatych rokov sa zúčastňovali množstva projektov s cieľom zapojiť všetkých relevantných účastníkov do spoločných aktivít v karpatskom regióne. Najúspešnejší z týchto projektov bol Karpatský memoriál a Horský memoriál.

Je zrejmé, že všetky tieto aktivity potrebujú vzájomnú koordináciu. Preto bolo prijaté rozhodnutie o založení

koalície organizácií pracujúcich aktívne pre ochranu a udržateľný rozvoj Karpát. Koalícia Zelené Karpaty bola založená v roku 2006.

Jadro koalície tvorí neformálna Skupina iniciatívy Zelené Karpaty, ktorá je zložená z mimovládnych organizácií ako Poľský ekologický klub, Nadácia environmentálne partnerstvo, Liga pre ochranu prírody, Poľská spoločnosť pre rozvoj horských oblastí. Celkovo má koalícia 26 aktívnych členov.

V roku 2006 získala Liga pre ochranu prírody grant z Fondu spolupráce programu Phare EÚ na podporu aktivít zameraných na rozvoj a posilnenie Koalície Zelené Karpaty. Vďaka projektu vytvorili členovia koalície pracovné skupiny a usporiadali mnoho školení, stretnutí a konzultácií, ktorých sa zúčastnilo viac ako 100 organizácií na rôznych úrovniach a boli zapojení ľudia so širokým spektrom záujmov, vrátane škôl a skupín poľnohospodárov.

Budúce aktivity koalície budú zamerané na nasledujúce oblasti: podpora karpatskej identity, zabezpečenie sociálnej ochrany miestnych prírodných území, návrhy ekologických a kultúrnych trás v modelových obciach, podpora miest kultúrneho dedičstva, rozvoj agroturistiky, vzdelávanie verejnosti o regióne, podpora regionálnych produktov, založenie Karpatskej univerzity – výskumný a študijný program histórie, kultúry a miestnych zručností Karpát.

Dlhodobým cieľom je dosiahnutie podpisu dohody o udržateľnom rozvoji a ochrane Karpát. Prvými signatármi dohody budú karpatské Úrady maršáľkov (Malopolskej, Podkarpatskej a Sliezskej provincie), Ministerstvo životného prostredia, Národný fond pre ochranu životného prostredia a vodné hospodárstvo a Provinčné fondy pre ochranu životného prostredia a vodné hospodárstvo. Ďalšie organizácie a inštitúcie sa k dohode pripoja neskôr.

Liga pre ochranu prírody získala financie z poľského Programu malých grantov GEF, aby koordinovala schému malých grantov pre rozvojové lokálne projekty miestnych komunit v rámci cieľa Budúcnosť Karpát. Program je otvorený všetkým oprávneným organizáciám v karpatskom regióne a očakáva sa, že pomôže rozvinúť aktivity v rámci Koalície Zelené Karpaty. ■

Panel expertov, Krakov. Sprava: Rafał Serafin (Poľská nadácia environmentálne partnerstvo – národné kontaktné miesto pre CERI), Pam Mc'Carthy (Severná aliancia pre udržateľnosť), Bożena Haczek (Ministerstvo životného prostredia Poľska, národné kontaktné miesto pre Karpatský dohovor)

Správy z pracovných skupín

Environmentálna politika a rozvoj vidieka

Od Nenada Robajaca, koordinátora pracovnej skupiny

Poloha a hodnota Karpát sú všetkým členom CERI dobre známe. Polohu zmeniť nemôžeme, ale čo môžeme urobiť, aby sme zachovali hodnotu týchto hôr? Vieme o všetkých hodnotách a hrozbách? Ak ich poznáme, stačí to? Stačí, že o týchto hodnotách a hrozbách vieme len my?

Kto bude chrániť prírodu a zlepšovať život v Karpatoch okrem nás samých? Aká by mala byť úloha CERI medzi vládami, podnikateľským sektorom a obyvateľmi Karpát? Čo by mala byť a čo je naša silná stránka? Je tu množstvo otázok na zodpovedanie, čo myslíte?

Pracovná skupina pre Environmentálnu politiku a rozvoj vidieka sa snaží nájsť odpovede na tieto otázky. Budeme tvoriť vlastnú stratégiu a pokúsime sa nájsť nástroje ako zapojiť všetky relevantné subjekty do procesu ochrany a udržateľného rozvoja v Karpatoch. Všetky nápady a pomoc sú vítané!

Cestovný ruch

Od Hildegardy Meyerovej, koordinátorky pracovnej skupiny

Pracovná skupina pre cestovný ruch bola nedávno založená, aby podporovala vysoko kvalitný cestovný ruch so špeciálnym zameraním na ekoturizmus v Karpatoch, ktorý má ohromný potenciál spojiť ochranu prírody a rozvoj vidieka. Pracovná skupina pozostáva z 13 ľudí, ktorí zastupujú členov CERI z celých Karpát.

Na prvom workshope, ktorý sa konal 2. až 3. októbra 2006, sa stretli nielen členovia pracovnej skupiny, ale aj zainte-

resovaní ľudia pracujúci v oblasti ekoturizmu alebo na správach chránených území, aby skupinu reálne vytvorili a diskutovali o plánoch do budúcnosti. Skupina okrem dokončovania formalít (definícia pôsobnosti, pracovný plán na 2006/7, rozpočet na rok 2006) a hľadania jasných definícií cestovného ruchu/udržateľného cestovného ruchu/ekoturizmu vypracovala zoznam hrozieb a prekážok udržateľného rozvoja z pohľadu udržateľného cestovného ruchu v Karpatoch. Zoznam poskytne základ pre sériu letákov so základnými faktami. Ďalej sa pracovná skupina pre cestovný ruch CERI dohodla, že hlavnou úlohou v najbližšom období bude tvorba celokarpatského ekoturistického projektu, ktorý pomôže posilniť identitu a jednotný štýl prezentácie v rámci Karpát.

Vzdelanie pre udržateľný rozvoj

Od Miroslava Tadica, koordinátora pracovnej skupiny, Ekologická spoločnosť ENDEMIT, Srbsko

Členovia CERI z Poľska, Ukrajiny, Rumunska a Srbska prijali Program vzdelávania pre udržateľný rozvoj karpatského ekoregiónu na seminári usporiadanom v Belehrade. Členovia sa tiež dohodli na obsahu Pracovného manuálu, ktorý bude využívaný pri realizácii tohto programu.

Program budú realizovať hlavne mimovládne organizácie prostredníctvom seminárov s miestnymi komunitami karpatského ekoregiónu. Semináre budú zamerané predovšetkým na miestnych zástupcov relevantných subjektov (miestnych štátnych úradníkov, novinárov, učiteľov, predstaviteľov podnikateľov a priemyslu, zástupcov iných MVO, atď.). Neskôr, keď sa program na miestnej úrovni naplno

novinky

rozbehne, bude možné realizovať semináre pre menšie špecifické cieľové skupiny. Zdroje, poskytnuté vedúcimi mimovládnyimi orgánizáciami a obcami, umožnia usporiadať semináre pre žiakov a študentov. Konečná verzia Programu bude distribuovaná členom CERI v najbližšej dobe.

Komunikácia

Od Tamary Malkovej, koordinátorky pracovnej skupiny, Green Dossier, Ukrajina

Môžeme zhrnúť prvé výstupy aktivít pracovnej skupiny pre komunikáciu. Niektoré sú veľmi pozitívne, niektoré priniesli viac otázok ako dnes vieme zodpovedať:

- Spoločne pripravujeme náš časopis – tento spôsob komunikácie medzi členmi CERI je efektívny;
- Zabezpečujeme diskusie na rôzne témy prostredníctvom mailing listu – tento prístup sa ukazuje ako správny;
- Nie všetci členovia CERI posielajú informácie do časopisu – to znamená, že nemajú záujem. Potrebujeme vedieť prečo a čo môžeme urobiť, aby sa zapojili;
- Časopis sa dostáva aj mimo okruh CERI, ale ako ďalej? A čo by sme mali urobiť, aby sme zintenzívnili šírenie našich informácií a názorov?

Našou ďalšou úlohou je vytvoriť komunikačnú stratégiu, ktorá bude založená na týchto skúsenostiach. Diskusia na túto tému pokračuje na Valnom zhromaždení.

Plánovanie manažmentu

Od Milana Janáka, koordinátora pracovnej skupiny, DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Slovensko

Chrániť biodiverzitu takmer vždy znamená hľadať rovnováhu medzi požiadavkami ochrany druhov a/alebo biotopov a socioekonomickým využitím a rozvojom. Tento proces, ktorý môžeme všeobecne považovať za manažment prírodných zdrojov, určite vyžaduje dôkladné plánovanie. Mal by obsahovať analýzu a hodnotenie relevantných prírodných a socioekonomických charakteristík. Obyčajne výsledkom takéhoto plánovania pre určité územie je manažmentový plán územia. Existuje mnoho prístupov k plánovaniu manažmentu. Príroda však nerešpektuje administratívne hranice ani miestne špecifiká v oblasti plánovania. Príkladom môže byť výskyt vlka v Západných Karpatoch. Takže je na ľuďoch, aby zabezpečili porovnateľné a priaznivé podmienky pre vlka v celých Karpatoch.

Pre podporu rozvoja spoločných prístupov k plánovaniu manažmentu a pre poskytnutie platformy pre výmenu vedomostí bola nedávno založená Pracovná skupina pre plánovanie manažmentu v rámci CERI. V súčasnosti skupina zahŕňa expertov z Rumunska, Srbska, Slovenska a Ukrajiny, ale je otvorená pre všetky karpatské krajiny, aby prispeli k vytýčeným cieľom. Prvé stretnutie pracovnej skupiny sa bude konať počas Valného zhromaždenia CERI 20. – 21. novembra 2006 v Poprade na Slovensku. Na prvom stretnutí sa bude diskutovať o národných prístupoch k plánovaniu manažmentu v karpatských krajinách, o skúsenostiach a znalostiach v plánovaní manažmentu v rámci CERI, identifikujú sa prekážky ochrany v Karpatoch, ktoré vyplývajú z plánovania manažmentu a formulujú sa princípy a plán pre rozvoj spoločného prístupu k manažmentu v Karpatoch.

Biodiverzita

Od Vasyly Pokynchereda, Carpaty Eco-club, Rachiv, Ukrajina

V súčasnosti Pracovná skupina pre biodiverzitu zahŕňa 21 ľudí, ktorí zastupujú 19 organizácií zo 7 karpatských krajín a WWF-DCP. Hlavným cieľom skupiny je vytvorenie aktívnej medzinárodnej siete členov CERI, ktorá bude sprostredkovať informácie z oblasti ochrany, obnovy a udržateľného využitia karpatskej biodiverzity. K hlavným úlohám pracovnej skupiny patria: ochrana ohrozených, endemických a reliktných druhov karpatskej flóry a fauny, obzvlášť veľkých šeliem, príspevok k vytvoreniu ekologickej siete v Karpatoch, rozvoj siete chránených území v karpatskom regióne a implementácia Karpatského dohovoru obzvlášť článku 4: Ochrana a udržateľné využitie biologickej a krajinej diverzity. V kontexte Karpatského dohovoru dôležitou úlohou skupiny je zapojiť sa do implementácie Protokolu o biodiverzite. Pracovná skupina tiež využije príslušné výsledky predchádzajúcej iniciatívy CEI (predchodca CERI), ktoré budú prispôbené súčasným podmienkam.

Informačný systém biodiverzity

Od Jána Šeffera, koordinátora pracovnej skupiny, DAPHNE Slovensko

Tvorba Informačného systému karpatskej biodiverzity bude založená na existujúcich údajoch o biodiverzite v karpatských krajinách, ktoré môžu byť v databázovom formáte (menšie množstvo) a v publikovaných alebo nepublikovaných informačných zdrojoch. Tie budú zaslané do centrálnej databázy/GIS (CD-GIS) a uložené vo vhodnom formáte. Štruktúra polí v CD bude obmedzená na minimálny potrebný obsah – rozhodujúcimi informáciami sú meno (druh alebo biotop), dátum, poloha a zdroj údajov.

Informačným ohraničením polohy je orografická jednotka, podobne ako bola využitá pre identifikáciu Významných území karpatskej biodiverzity. Podrobnejšie informácie o lokalite druhu/biotopu (súradnice, body, línie, polygóny) budú vyžadované po jednom pre prioritné druhy a biotopy a orografickú jednotku. Ďalšie priestorové informácie súvisiace s CD z národných a/alebo medzinárodných zdrojov (CORINE Landcover, DTM, satelitné snímky, atď.) budú využité pre analýzu dát a mapové výstupy.

Mechanizmus na zdieľanie informácií, tzv. clearing house bude vybudovaný za účelom koordinácie vedeckej a technickej spolupráce na národnej a medzinárodnej úrovni. Dátové CD budú zároveň informačným zdrojom pre clearing house.

Úplný prístup k informáciám bude poskytnutý organizáciám, ktoré významne prispievajú do CD-GIS, členom CERI a organizáciám ochrany prírody. Ostatní klienti a verejnosť budú mať prístup k súhrnným údajom.

Koordináciu zberu dát budú mať na starosti organizácie s príslušnými skúsenosťami a kapacitami v jednotlivých karpatských krajinách. Kapacity členov CERI pre manažovanie databázy/GIS sa zlepšia pomocou školení organizovaných DAPHNE. CD-GIS bude založená v DAPHNE na základe už čiastočne vybudovaných databáz a dostupných GIS vrstiev. Vytvorí sa metodika a softwarové prostredie pre transformáciu, ovládanie a analýzy dát. Aktivity budú prebiehať počas celého trvania projektu BBI-MATRA, ale založenie iniciálnej CD-GIS prepojenej na clearing house bude ukončené do konca roku 2007. ■

Pripravené členmi pracovnej skupiny CERI pre komunikáciu

Vydané s finančnou podporou Európskej Únie

Editori:

Tamara Malkova
Iryna Rozmaritsa
(Information Center "Green Dossier", Ukraine,
www.dossier.kiev.ua,
tamara@bg.net.ua)

Preklad: Lucia Miklášová

Slovenskú verziu vydal: DAPHNE
– Inštitút aplikovanej ekológie

Design: Riki Watzka
www.rwdesign.sk

Vytlačené na recyklovanom papieri